



**concerto**  
**BUDAPEST**

zene szenvedéllyel

**PERÉNYI / ENGEGÅRD**

**2017.01.14./15. 19:30**

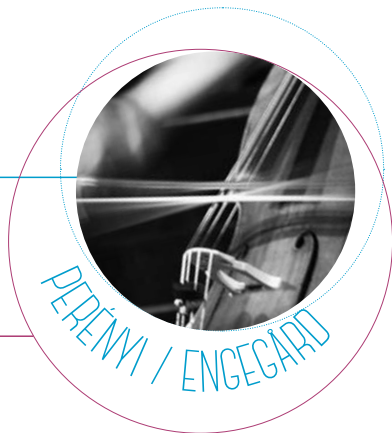
**ZENEAKADÉMIA**  
NAGYTEREM

**2017. JANUÁR 14.**  
SZOMBAT 19:30

Zeneakadémia

**2017. JANUÁR 15.**  
VASÁRNAP 19:30

Zeneakadémia



**SCHUBERT** VIII. „Befejezetlen” (h-moll) szimfónia, D. 759

**SOSZTAKOVICS** I. (Esz-dúr) Csellóverseny, op.107

– szünet –

**MOZART** Esz - dúr szimfónia K.543

Közreműködik **Perényi Miklós** cselló  
Vezényel **Arvid Engegård**



**PERÉNYI MIKLÓS** a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, kétszeres Kossuth-díjas és Liszt Ferenc-díjas, érdemes és kiváló gordonkaművész. Tehetségét hétéves korában fedezték fel, amikor is felvételt nyert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola cselló szakára. Első önálló koncertjét kilencéves korában adta a Zeneakadémián. Először Zsámboki Miklós, majd 1959-től Banda Ede tanítványa lett. Később részt vett Enrico Mainardi mesterkurzusain Salzburgban, Luzernben és a római Santa Cecilia Accademián, ahol 1962-ben művészdiplomát szerzett. 1963-ban a Budapesten megrendezett Pablo Casals Gordonkaversenyen második díjat nyert, mely után több ízben kapott meghívást Casals mesterkurzusaira. Pályafutása során koncertezett a világ szinte összes rangos koncerttermében. 1974 óta oktat a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán, jelenleg az intézmény egyetemi tanára. Repertóárja a barokktól a huszadik századi zenéig terjed, beleértve kortárs szerzők kompozícióit is. Számos lemeze jelent meg a világ vezető kiadóinak gondozásában. A Beethoven összes gordonkaművét tartalmazó, Schiff Andrásal közösen készített albuma 2005-ben elnyerte a Cannes Classical Award-ot.

A norvég **ARVID ENNEGÅRD** neves kamaramuzsikus, a 2006 óta világ-szerte turnézó Engegård Quartet alapítója és elsőhegedűse. Kiváló karmester, mely minőségében most először érkezik Budapestre. Hangszeres tanulmányait a Trondheimi Konzervatóriumban és Eastman Zeneiskolában végezte. Zenei életének fontos lépése volt, amikor Salzburgba utazott, hogy Végh Sándor irányítása mellett képezhesse magát hegedűművészként. Egy évvel érkezése után Végh a Camerata Academica élére nevezte ki, mely pozíciót nyolc éven át birtokolt. Az itt töltött évek nagyon gyümölcsözőek voltak: Schiff András zongoraművésszel például ekkor vették fel Mozart összes divertimentóját és zongoraversenyét. Kamarazeneisként a legrangosabb fesztiválokon, szemináriumokon fordult meg, mint például a Lockenhaus-i Fesztiválon, a Musiktage Mondsee-n, a Mozart Woche-n és a Prussia Cove-on. 1999 óta vezényel, hazájának élvonalbeli együttesei mellett olyan együtteseket is, mint a Salzburgi Mozarteum zenekara, vagy a BBC koncertzenekara. 2004-ben Knut Kirkesætherrel megalapították a Lofoten Nemzetközi Kamarazenei fesztivált, melynek egyben művészeti igazgatója.

## CONCERTO BUDAPEST SZIMFONIKUS ZENEKAR

Concerto Budapest Magyarország egyik vezető nagyzenekara, történelmi múlttal és a fiatal zenészek dinamizmusával. Nagy ívű és innovatív műsor-szerkesztésével, egyéni hangzásával új szint hozott a magyar zeneéletbe. Művészeti igazgatója 2007 óta Keller András, hegedűművész, karmester, a londoni Guildhall School of Music and Drama hegedű professzora.



### Franz SCHUBERT VIII. „Befejezetlen” (h-moll) szimfónia, D. 759

„Titok” – talán ez lehetne a közös nevezője a hangversenyen szereplő három műnek. Schubert *h-moll szimfóniája* esetében az a rejtély, hogy két tökéletes tétel után miért csak 9 ütemnyi vázlat készült el a harmadikból. Schubert írt később szimfóniát, a nagy C-dúrt. Az 1822-ben papírra vetett, félbemaradt művet azonban nem egészítette ki. Csak jóval halála (1828) után hangzott el a két tétel először, 1865-ben. Ettől kezdve azonban a „*Befejezetlen szimfónia*” zeneszerző egyik legnépszerűbb, legtöbbször játszott alkotásává vált. Első tétele sejtelmes, sötét színekkel indul, mély regiszterben. A melléktéma éneklő dallama a moll művekben szokásos ún. „párhuzamos” dúr (ez esetben D-dúr) helyett kvinttel lejjebb, G-dúrban szólal meg. Ezután igen drámai taktusok következnek. A főtéma-dallammal induló kidolgozási szakasz, ha lehet, még szenvedélyesebbé válik. A visszatérő szakasz eleje kihagyja a nyitó dallamot (a kidolgozás ugyanis jobbára erre épült), a melléktémát D-dúrban idézi fel (ami ugyancsak rendhagyó a szonátaformának ezen a pontján – H-dúr lenne a hagyománynak megfelelő hangnem). A második, *Andante con moto* feliratú, E-dúr hangnemű tétel vigasztaló,

nyugalmas melódiával kezdődik. Itt sem hiányoznak azonban később a szorongató, drámai pillanatok, erőteljes kontrasztok. A szimfónia számozása manapság némi gondot okoz a hangversenyrendezőknél, illetve zenetörténészeknél. Régen a nagy C-dúr nevezték hetediknek, s a h-mollt – miután később fedezték fel – nyolcadiknak. Hamar kiderült azonban, a komponálás valódi sorrendje. Így a h-moll hetedik lett. Csakhogy felfedeztek egy másik torzót, egy E-dúr- szimfónia-vázlatot, amelyet aztán Felix Weingarnter rekonstruált (a befejezetlenség ez esetben azt jelentette, hogy helyenként Schubert csak egy szólamot jegyzett le, de a tételek formai felépítése megfejtethető). Így ez kaphatná a hetes számot és a h-moll ismét a nyolcast – de a gyakorlatban erről nem alakult ki konszenzus.

### **Dmitrij SOSZTAKOVICS I. (Esz-dúr) Csellóverseny, op.107**

Sosztakovics *I. csellóversenyével* kapcsolatban a rejtély más természetű. Maga a mű van teli különös-titokzatos utalásokkal. Nyitómotívuma például a zeneszerző névjegy-motívumának változata. A d-esz-c-h motívum (amely Dmitrij Schostakowitsch nevének német verziójából származik – ennek zeneileg kifejezhető betűi a d, az esz-ként értelmezett s, illetve a c és h) a Sztálin halála után írt tizedik szimfóniától kezdve tűnik fel újra és újra a komponista műveiben, rendszerint éppen azzal a ritmussal illetve karakterrel, amellyel a versenymű kezdődik (a hangok maguk mások). Ez a pregnáns motívum aztán a harmadik és negyedik tételben is alapvető szerepet játszik. Az első tételben emellett akad egy Muszorgszkij idézet (pontosabban: egy népi eredetű bölcsődal-féle, amelyet Muszorgszkij is felhasznált a Halál dalai és táncai ciklusban), az utolsóban pedig egy grúz nóta, a Szuliko, amit állítólag Sztálin elvtárs kedvelt... A csellószólam hihetetlenül nehéz, de sehol sem látványosan virtuóz, s szinte szünet nélkül szól. Sőt: a nyugodt, szemlélődő a-moll lassú utáni harmadik tétel nem más, mint egyetlen monumentális kadencia. Mintha az egyéniség lázadna az embertelen rend ellen. A finale ezt a lázadást tiporja el a maga kegyetlen, ám olykor meg-megbicsakló gépiességével, a zenei mondatokat rendszerint lezáró ütő-kopogásaival. A kompozíciót 1959-ben írta Sosztakovics. Mtyiszlav Rosztropovicsnak ajánlotta – a csellóművész mindössze három nap alatt tanulta meg kívülről a páratlanul sikeres premier előtt.

## Wolfgang Amadeus MOZART Esz - dúr szimfónia K.543

Mozart K. 543-as Esz-dúr szimfóniájánál az a megválaszolatlan kérdés merülhet fel, vajon megrendezték-e azt a hangversenyt, amelyre a zeneszerző utolsó három szimfóniáját szánta (az Esz-dúr mellett a g-mollt, illetve a C-dúrt). 1788 nyarán komponálta a három darabot, de semmi jele, hogy a Casinóba tervezett koncert valóban létrejött volna. Az Esz-dúr mű komor lassú bevezetővel indul, ami hősi hangvételű gyors részt ígér. A  $\frac{3}{4}$ -es metrumú Allegro szakasz azonban úgy kezdődik, mintha elegáns menüett volna, piano dallammal. A energikus forte persze nem marad el – hatását éppen ez a megvárakoztatás fokozza. A melléktéma ismét énekszerű. A továbbiakban a tétel nagyobb meglepetést nem hoz: aránylag rövid ún. kidolgozási szakasz után a szokásos módon némi változtatással visszatérnek az expozícióban bemutatott gondolatok. Az Esz-dúr lassú kezdete gyengéd, néha kissé szomorkásra színeződő, kamarazeneszerű. Középső, f-mollban induló szakaszában azonban drámaivá vált. Ezután visszatér az első szakasz gyengédsége. Mikor azt hinnénk, a tétel lassan véget ér, ismét megszólal a drámai moll-zene (ezúttal c-mollban), s csak a főgondolat újabb visszatérése hoz megnyugvást. A menüett elég egyszerű, rusztikusabb főszakasza után elegánsabb középrésszel (ún. trióval), amelynek fődallamát a klarinét szolgáltatja meg. A tétel a maga korában igen népszerű volt, átiratok készültek belőle, bálokon táncoltak rá (boldog kor, amikor a legnagyobb mesterek írták a táncmuzsikát is!). A vígoperai hangulatú finale Mozartnál szokatlan módon egyetlen témára épül: a szonátaforma „melléktémája” is ugyanez a zenei gondolat, amely emellett sokféle hangnemben és hangszínnel tűnik fel. Váratlan hangnemi kitérések, megtorpanások és újraindulások teszik a darabot ellenállhatatlanul humorossá.



### MUZSIKUSOK, MUZSIKÁSOK ÉS EGY ŐSBEMUTATÓ / MŰPA

Liszt / Gyöngyösi / Dvořák / Muzsikás / Keller

#Favoritok bérlet #Tradíciók bérlet

# PERÉNYI / ENNEGÅRD

**SCHUBERT:** Unfinished Symphony no.8, H-minor, D.759

**SHOSTAKOVICH:** Cello Concerto no.1, E-flat major, op.107

– *intermission* –

**MOZART:** Symphony no. 39 in E-flat major, K.543

**Miklós Perényi** cello

**Concerto Budapest Symphony Orchestra**

Conductor **Arvid Ennegård**

A Soviet Russian concerto between two Viennese symphonies: this is the fascinating ‘sandwich’ on offer at this concert, at which Concerto Budapest are directed by Norwegian conductor Arvid Ennegård, who is also active as violinist and pianist. Schubert’s complete even in its unfinished state Symphony in H minor is traditionally (albeit often disputably) designated the eighth, although of far greater importance than the numbering is the work’s mystery, its melancholy and, of course, its extraordinary popularity.

Shostakovich wrote his first, 1959 cello concerto – just as the second – for his good friend Mstislav Rostropovich and for this recital the solo is commanded by double Kossuth Prize winner and Artist of the Nation Miklós Perényi, a truly great Hungarian cellist who can be compared to Rostropovich himself. At several points the four-movement cello concerto brings to the fore the DSCH motif, which the composer used to represent himself.

Mozart’s Symphony No. 39 in E-flat major is one of the final three symphonies penned by the composer: the upbeat tone and the power associated with the E-flat major key refute that particular biographical detail that suggests a desperate Mozart – in dire financial straits – offered this work as collateral on a loan.



**concerto  
BUDAPEST**  
zene szenvedéllyel

[www.concertobudapest.hu](http://www.concertobudapest.hu)



EMBERI ERŐFORRÁSOK  
MINISZTERIUMA



ZENEAKADÉMIA  
KONCERTKÖZPONT

 inforádió

hetiválasz

 klasszik  
rádió 92.1

**ORIGO**